

[N. Neergaard.]

Flertal samlede sig dog om Aarhus. Og det af gode Grunde, der har blivende Gyldighed: fordi det er dér, de største Betingelser for en Universitetsundervisning er samlet. Derfor var det ikke selvkaldet, at Aarhus traadte frem, men de traadte frem for at virkeliggøre det, jeg for min Part i de mange Forforhandlinger, jeg har deltaget i om denne Sag gennem mange Aar, fremhævede som Forudsætningen, og som ogsaa J. C. Christensen altid sagde: Ja, Staten magter jo ikke dette paa egen Haand, der maa udvikles et meget betydeligt privat Initiativ for at gøre dette muligt.

Da Aarhus nu af et stort Flertal af dem, der havde beskæftiget sig med Sagen, var udpeget som det rette Sted, fulgte de dette Vink, viste stor Offervillighed baade Privatfolk derovre og i videre Kredse i Jylland og Aarhus Kommune. Det synes jeg snarere man skal prise dem for. En af Grundene til, at jeg er en Ven af dette Forslag og ønsker at benytte Lejligheden til at faa det frem, er netop, at det slaar en god og sund Ting fast: at naar en Kommune vil have den Fordel, det er at have en saadan stor Institution knyttet til sig, skal den ogsaa bringe passende Ofre derfor. Det vilde være ganske overordentlig nyttigt, om Landets største Kommune, København, vilde nemme dette, men det har man aldrig villet. Men det er i alt Fald et godt Eksempel, Aarhus nu her har givet.

Man klager over, at det bliver en Filial af Københavns Universitet, ikke en Højskole med særpræget Undervisning. Ja, selv om ærede Medlemmer vil lave et aldrig saa skønt Lovforslag, hvori der stod, at den Højskole, de med stor Bekostning vilde oprette, og som ikke skulde aflaste Københavns Universitet, skulde være særpræget, saa nytter det ikke noget, det bliver ikke andet end Papir. Om det nye Aarhus Universitets Undervisning bliver særpræget eller ikke, afhænger, som alt af den Slags i Aandens Verden, af, hvilke Personligheder, hvilke Kræfter der fører Sagen frem, og hvad de kan sætte ind paa den, hvad de kan udrette, og saa tror jeg ganske vist ogsaa, at disse Personligheder ved at leve i det jydsk Milieu og i den levende Forbindelse med Jyder, som de vil komme i paa forskellig Maade, ogsaa vil faa noget af et provinsielt Særpræg. Det kommer af sig selv. Man ser da tilstrækkeligt, hvordan det gaar yngre dygtige Læger, der er opfødt i København og har Eksamen fra Københavns Universitet, naar de kommer over til Jylland: det varer saamænd

ikke ret mange Aar, før de er rigtige Jyder, og det samme haaber jeg vil blive Tilfældet med Lærerne ved dette Universitet.

Saa siger det ærede Medlem Hr. Vagn Bro, at vi skal gaa til Ondets Rod, Tiden er ikke til at tale om en ny Universitetsundervisning, nej, det, som Tiden kræver, er, at der bliver sat en Stopper for den evindelige og alt for voldsomme Tilgang af Studenter, en Hindring af det, man med Rette har kaldt: det truende akademiske Proletariat. I alt det er jeg enig med det ærede Medlem, men det har bare ikke det fjerneste med denne Sag at gøre. Hvad enten man opretter en Universitetsundervisning i Aarhus eller ikke, er man akkurat lige nær i den Henseende, man faar ikke flere Studenter af den Grund, som jeg paaviste ved første Behandling, snarere færre, fordi den mere intime Forbindelse, som der her ved den mindre Undervisningsanstalt kan komme mellem Lærere og Elever, sikkert langt mere end den løse Forbindelse, der paa Grund af Massedriften ved Københavns Universitet er til Stede dér, vil være egnet til at faa de unge, som er kommet ind paa en gal Vej, til at forstaa det og vende om i Tide.

Den Paastand, at Sagen skulde være fremsat med utilbørlig Hast, maa jeg ogsaa bestemt tilbagevise. Det er en Sag, der har været drøftet i en Menneskealder, det er en Sag, om hvilken der har været nedsat en Kommission, der har arbejdet i flere Aar, en Sag, som ogsaa i de sidste Aar har været fremme paa Rigsdagen, navnlig ved den Afgørelse, der blev truffet under det forrige Ministerium om Tilladelse til at afholde Filosofikum i Aarhus. Det er saa langt fra noget nyt for den danske Rigsdag, at det er en rigtig god gammel Bekendt, og det er vist ogsaa en Sag, som de fleste, allerede inden dette Lovforslag kom frem, i Virkeligheden havde taget deres Standpunkt til.

Og hvorfor er det kommet frem nu? Det er kommet frem, fordi det simpelt hen ikke kunde vente længere. Der er, som jeg har nævnt før, bragt store Ofre af Aarhus Kommune. Aarhus Kommune staar foran betydelig Ofre endnu, først og fremmest af Hensyn til deres Hospitalsvæsen. Det er storartede Anlæg, man staar overfor, men Anlæg, som man dog ikke vil gaa til, før man ved, om de ogsaa fuldt ud vil komme til at svare til det, der er Meningen med dem, nemlig at give Adgang til en virkelig Undervisningsvirksomhed ved Siden af Hospitalsvirksomheden. Det kræver en anden og kostbarere Installation, hvis de